

Za gospodarje

Maribor, dne 16. junija 1937.

Oskrbovanje gnoja na gnojišču

Z gnojem, ki je najvažnejše gnojilno sredstvo, moramo na gnojišču z njim primerno ravnati. Ne smemo pustiti, da bodo imele na njem kokoši pojedino. Najboljše bi bilo, da bi imeli vsi kmetje gnojne jame. Ako smo si dali gnojno jamo napraviti, moramo skrbeti, da bomo primerno z gnojem ravnali. Skrbeti moramo že v hlevu, da gnoj čimprej spravimo iz njega. Velika napaka je, ker pustijo nekateri kmetje gnoj dalje časa v hlevu in da živina leži in stoji v gnoju. Pomislimo, kak neznošen duh je v takih hlevih in živina naj ta zrak vdihava! Mogoče mislite, da škoduje slab duh samo človeku, ne tudi živini!

Zato bomo gnoj sproti spravljali iz hleva na gnojišče. Ko ga spravimo na gnojišče ali ga zvozimo ali pa zmečemo, ga moramo sproti popravljati. Gnoj popravljamo tudi zato, da ga na gnojišče spravimo čim več.

Ako gnoja ne popravljamo, nam začne plesniviti, postane vroč, kar pa nikakor ni dobro. Najboljši gnoj je tak, ki je že dva do tri mesece vležan. Gnoj je tudi zato važen, ker on zemljo rahlja, zboljšuje; do čim je pri umetnih gnojilih drugače. Ne smemo pa zavreči važnosti umetnih gnojil, ker ona so nam danes činitelj, brez katerega sploh ne moremo shajati. Z umetnimi gnojili smo že mnogo pridobili, a glavno gnojilo je in ostane hlevski gnoj.

Gnoj moramo tudi tlačiti, da tako spravimo iz njega čim več mogoče zraka in ga tako napravimo boljšega. V poletnih mesecih je to posebno važno, ker nam tedaj izhlapeva voda in posledica tega je, da imamo gnoj suh kot poper. Najboljše bi bilo, če bi zasadili okrog gnojišča par orehov, ker ti delajo senco, kar ugodno vpliva na gnoj. V poletnih mesecih bi bilo tudi dobro gnoj zalivati z gnojnico, da se ovlaži in se tako njegova vrednost zboljša. Nekateri ljudje se vsega tega dela v lastno škodo boje in se mu izogibljejo, da se ne bi umazali in ker smrdi. Toda pregovor pravi:

»Kjer nič ne smrdi, tam tudi nič ne diši.«
Ta pregovor drži stoo odstotno, zato le pridno na delo!

Vojaške zadeve

Strokovna podoficirska šola mornarice.
C. S. v N. 28. V to šolo se sprejemajo gnojenci po predhodnem konkurzu, ki se objavlja v dnevnem časopisju običajno v začetku julija vsakega leta. Prošnjo je predložiti komandantu mornarske komande, šibenik, potom pristojnega vojnega okrožja ter je priložiti sledeče dokumente: 1. domovnico (da ste jugoslovanski državljan), 2. krstni list (da niste mlajši od 16 in ne starejši od 19 let), 3. svedočbo o dovršeni šoli (najmanj štiri razrede osnovne šole), 4. npravstveno spričevalo (da ste dobrega obnašanja in še nekaznovan), 5. uverenje, da še niste oženjen, 6. dovoljenje staršev, oziroma varuha, da smete stopiti v šolo ter da boste po dovršeni šoli najmanj 60 mesecev služili v kadru mornarice, 7. zdravniško spričevalo (da imate dober vid, sluh, srce, živce v redu, da nimate golše, kile in da ste najmanj 154 cm visok in 46 kg težak pri starosti 16 let, 156 cm in 48 kg pri starosti 17 let, 158 cm in 50 kg pri 18 letih ter 160 cm in 51 kg pri 19 letih; obseg prs pa mora biti najmanj 74 do 78 cm po starosti).

Konjeniška podoficirska šola. Isti. Za sprejem v to šolo je potrebno jugoslovansko državljanstvo, dobro obnašanje, neporečnost, starost najmanj 18 ter ne več kot 21 let, odobrenje staršev, dovršitev osnovne šole z najmanj dobrim uspehom ter popolno zdravje. Prošnje se vlagajo po predhodnem konkurzu preko pristojnega vojnega okrožja komandantu podoficirskega eskadrona konjiške šole v Zemunu.

Pešadijska podoficirska šola. Pogoje za sprejem v to šolo smo objavili 31. marca.

Podoficirske šole. M. V. v K. Zelite, naj Vam objavimo vse podoficirske šole in vse pogoje za sprejem v nje. — Ako ste paz-

ljivo čitali Ljudske pravnike zadnjih mesecev, ste v njih našli odgovor na Vašo prošnjo. G. notranjemu ministru naslovite dopis kar na notranje ministrstvo v Belgradu.

Mornarska šola. R. F. Zanimajo Vas pogoji in čas sprejema v mornarsko šolo. Pisali smo o tem pod naslovom »Strokovna podoficirska šola mornarice«.

Artilerijsko tehnični vojni zavod. S. K. v P. Tega zavoda ne poznamo natančneje in ne vemo, kakšni so pogoji za sprejem vanj. Radi tega se obrnite neposredno na vodstvo zavoda za informacije. Znaná pa nam je vojno-obrtna šola vojaško tehničnega zavoda. Ako Vas ta zanima, Vam sporočamo, da se v njo sprejemajo naši državljani, ki niso mlajši od 12 in ne starejši od 15 let, ki so primernega obnašanja, imajo zadevno dovoljenje staršev in se obvežejo služiti dvojno število let, ki so jih prebili v šoli. Za sprejem v I. razred šole se zahteva, da je gojenec dovršil s prav dobrim uspehom osnovno šolo ali z dobrim uspehom I. razred srednje ali višje osnovne šole. Za sprejem v 2. razred pa so potrebni dovršeni štirje razredi srednje šole z najmanj dobrim uspehom.

Konkurzi za podčastniško šolo. S. F. pri Sv. V. Vprašate, kdaj bodo razpisani konkurzi za podčastniško šolo v Belgradu. — Običajno se konkurzi razpiše aprila ter avgusta vsakega leta. Točno tudi komanda vojaškega okrožja ne ve, kdaj bodo letos zopet razpisali konkurz.

Inženjska podčastniška šola. J. K. v G. Pogoji za sprejem v navedeno šolo, ki se bo v kratkem iz Maribora preselila v Obiličevo in v katero se sprejema le po predhodnem konkurzu, so sledeči: gojenec mora biti naš državljan, star najmanj 18 let in ne več kot 21, dovršiti je moral najmanj osnovno šolo, biti dobrega vladanja, nekaznovan in ne v kazenski preiskavi, samski, popolnoma zdrav, imeti mora dovoljenje staršev, odnosno varuha.

Skrajšan rok. Š. C. D. B. Okolnost, da ste brez premoženja in se z ženo in otrokom preživljate le z delom svojih rok, Vas še nikakor ne opravičuje do skrajšanega roka, zlasti, ko je Vaš brat služil le devet mesecev.

Sedmič na naboru — skrajšan rok? H. F. v P. Na sedmem naboru ste bili potrjeni, in sicer na 18 mesecev. Ste poročeni, imate sedemčlansko družino in plaču-

jete 123 Din neposrednega davka. Vprašate, ali bi lahko dosegli skrajšan rok ali pa sploh bili oproščeni kot prehranjevalec. — Ker plačujete več kot 120 Din neposrednega davka, Vam bodo na prošnjo dovolili le skrajšan rok. Kot prehranjevalec bi bili oproščeni vojaške službe, ako ne bi plačali več kot 120 Din neposrednega davka.

17 letni granicar. G. A. v N. v. Ste 17 let star ter bi radi vstopili v službo h granicarjem. — Predvsem Vas opozarjamo, da pred dopolnitvijo 18. leta ne morete nastopiti vojaške službe. H granicarjem sprejemajo le one, ki so že odslužili svojo redno vojaško dolžnost. Razen tega se h granicarski četi sprejemajo kompetenti le v slučaju potrebe in po predhodnem razpisu.

Nabornik ima le dvainpolletnega brata. Skrajšan rok? Ste mati dveh sinov, katerih prvi mora letos k naboru, drugi pa je star šele dve leti in pol. Vprašate, ali ima prvi sin pravico do skrajšanega roka vojaške službe. — Ako plačate več kakor 120 Din neposrednega davka letno, ima Vaš prvi sin pravico do skrajšanega roka. Ako pa ne plačate več kot 120 Din neposrednega davka, tedaj zamorete prositi, da se Vašega prvega sina sploh oprostí vojaške službe kot hranilca. Prvi sin je očitvidno že 20 let star, tako da bi drugi sin še ne dopolnil 17. leta, ko bo prvi sin že 27. leto izpolnil. V slučaju namreč, da bi drugi sin dopolnil 17 let, preden dopolni prvi 27, bi se prvemu sinu nastop vojaške službe odložil, potem pa bi služil skrajšan rok. V Vašem primeru pa bo prvi sin oproščen vojaške službe kot hranilec. Prošnjo morate napraviti na pristojno vojaško okrožje ter razen krstnih listov obeh sinov, izpiska iz krstne knjige, potrdila o višini davkov, priložiti tudi potrdilo občine, da je Vaš prvi sin res hranilec.

Za vojaka treba 18 let starosti. F. K. pri Sv. V. Radi bi šli na nabor kot prostovoljec, pa še niste dopolnili 18 let. — Preden niste 18 let stari, ne morete nastopiti vojaške službe, vsaj ne v kadru. Lahko pa prosite za sprejem v kako podčastniško šolo. Ko boste dopolnili 18 let, zaprosite pristojno vojno okrožje za dovoljenje prostovoljnega nastopa vojaške službe v kadru.

Čimprejšnji nastop vojaške službe. J. R. v O. Lani ste bili potrjeni k vojakom in bi radi čimprej odslužili svojo obvezo.

Vprašate, kam naj vložite zadevno prošnjo. — Vojaška oblast kliče obveznike le po potrebi in so bili letos klicani nekateri, ki so bili potrjeni že pred tremi leti. Napravite prošnjo na pristojno vojaško okrožje, naj Vas pokličejo v novembru letos; preje Vas na noben način ne bodo poklicali.

Graničar namesto pešec. K. V. v M. Potrjeni ste k pešcem in bi radi služili pri graničarski četi. Vprašate, kam in kako prošnjo naj napravite. — H graničarskim četam se sprejemajo vojaki le po predhodnem razpisu. Razpiše se mesta le, kadar so izpraznjena. Sprejema se kot graničarje le dotične, ki so že odslužili svoj redni kadrski rok.

Ljudski pravnik

Pazniška služba. A. H. v Z. Zanimajo Vas pogoji za sprejem v pazniško službo. Poleg splošnih pogojev za sprejem v državno službo, o katerih smo v Ljudskem pravniku že pisali, se zahteva še, da ste odslužili vojaščino, da niste starejši od 30 let ter da ste samski. Prednost imajo bivši policisti, orožniki in finančni stražniki. Prošnjo je vložiti na predsedništvo apelacijskega sodišča v Ljubljani. O pogojih za sprejem v policijsko službo smo že pisali.

Razlastitev zemljišča za cesto. L. B. pri Sv. L. Skupina posestnikov v Vaši vasi hoče napraviti javno pot preko Vaših zemljišč, čeprav taka pot že obstoja, a je le bolj odročna ter gre nekaj časa v klanec. Vprašate, ali se lahko uprete zoper napravo poti. — Po zakonu o samoupravnih cestah je dovoljeno tujo nepremičnino začasno ali stalno zaseči za neposredno, kakor tudi za posredno potrebo samoupravne ceste. Seve se privatna imovina razlašča le proti odškodnini lastniku po zakonitih predpisih o razlastitvi. Zoper odlok, da ima pot teči po Vašem zemljišču, se lahko pritožite v 14 dneh na višjo upravno oblast.

Pomota notarja. Plačilo stroškov vdovi. M. J. v S. Notar Vam je sestavil kupno pogodbo, pri izvedbi v zemljiški knjigi pa je zagrešil pomoto. Obljubil Vam je brezplačno izvesti pravilno vknjižbo, pri čemur bi mu imeli Vi plačati le kolekovino. Notar je umrl, sedaj Vas pa vdova tirja za ves zaslužek, ki bi notarju šel, ako se ne bi bil zavezal, vsled po lastni krivdi za-

grešene pomote, računati Vam le faktične izdatke. Vprašate, ali ste res dolžni plačati cel zaslužek, ko nimate prič za zatrjevani dogovor. — Niste dolžni plačati več, kot le faktične izdatke. V eventuelni pravdi boste pač zaslišani kot stranka in tvori tudi to zaslišanje dokaz. Sicer pa ne bo težko ugotoviti v zemljiški knjigi, da se je notar res zmotil, v katerem slučaju nikakor ni upravičen od Vas zahtevati nagrado in bi po našem mnenju moral celo kolekovino novega predloga sam trpeti. Sodišče bo Vaši trditvi gotovo verjelo.

Zaščita prevzetih dolgov. S. Ž. v S. D. Pisali smo že o vprašanju, ali uživa zaščito tudi prevzemnik dolga, čeprav ni sorodnik prvotnega dolžnika. Po našem mnenju je zaščiten tudi prevzemnik, ako je i on kmet. Sodišča pa v tem vprašanju različno sodijo. Kako bo odločilo najvišje sodišče z ozirom na zadnje besedilo uredbe, nam ni znano.

Grafična šola. F. K. pri Sv. V. Zanimajte se za grafično šolo v Belgradu. Ni nam znano, da bi v Belgradu obstojala kaka grafična šola. Pač pa obstoja obrtno-nadaljevalna šola v Ljubljani, ki je dodeljena tehnični srednji šoli. To šolo obiskujejo vajenci iz tiskarniške stroke, ki pa morajo imeti najmanj štiri razrede srednje ali meščanske šole.

Zgradarine ni treba plačati (J. O. v L.) posestniku od stanovanjske hiše, v kateri stanuje s svojimi pomožnimi delavci.

Novi sosed ne dovoli prizidave. E. F. C. D. Leta 1932 ste kupili od sosedu parcelo, na kateri ste hotelj postaviti stavbo, in sicer bi naj imela skupno steno s sosedovo stavbo. Sosed pa je pred kratkim svojo hišo prodal, novi lastnik pa noče dovoliti, da bi Vi prizidali Vašo hišo k njegovi in si tudi ne pusti kratiti lastnine do onega dela strehe, ki moli v Vaš zračni prostor. Vprašate, ali lahko tožite. — Ako ste ob sklenitvi kupne pogodbe izrecno stavili kot pogoj, da boste postavili na kupljenem svetu hišo tik ob sosedovi hiši, tedaj je sosed s tem, da je hišo naknadno prodal in novi lastnik brani prizidavo, kršil pogodbo, odnosno ni izpolnjen pogoj, pod katerim ste pogodbo sklenili. V tem slučaju lahko zahtevate od prodajalca, da Vam oskrbi pravico prizidave k sosedovi hiši ali pa odstopite od pogodbe ter zahtevate ev. odškodnino. Ako pa ob sklepu pogodbe leta 1932 ni bil navedeni pogoj izrecno pa-

stavljen ali vsaj molče smatran kot bistven, tedaj ne morete iz naknadne s sosedom napravljene pogodbe, s katero Vam je dovolil prizidati hišo k njegovi hiši, izvajati zoper novega lastnika nikakih pravic, pa tudi prejšnji Vam ni dolžan dati odškodnine, ker je šlo le za obljubo usluge.

Izguba pravde radi »izdaje« L. M. v M. Sosedu ste branili pot ter ste se pustili tožiti, ker Vam je nek drug sosed pred leti svetoval, naj greste na sodišče ter prepoveste prvemu pot, češ, da mu ne pritiče. Sedaj v pravdi pa je ta drugi sosed svoje besede »zatažil« in tudi odvetnik, na katerega ste se svoječasno v tej stvari obrnili, ni hotel o tem ničesar vedeti. Vprašate, ali se lahko pritožite radi »izdaje« soseja in odvetnika in ali ste res dolžni nositi vse stroške po nedolžnem. — Ako sta sosed in odvetnik izpovedala kot priči in nimate dokazov, kake izjave Vam je dal sosed pred teti ter da ste tudi odvetnika v določeni smeri informirali, Vam pritožba ne bi nič pomagala. Radi tega boste morali stroške plačati. Ni določbe, da se Vam ne bi smelo prodati posestvo v kritje pravnih stroškov. Česa se ne sme zarubiti, o tem smo na tem mestu že pisali.

Zaščita novega kupca. Ž. P. v M. Pred 20. aprilom 1932 je nekdo prodal svoje posestvo kupcu, ki je že od preje posedoval drugo posestvo. Ostal je na dolgu polovico kupnine in hoče sedaj doseči znižanje svojega dolga. Vprašate, ali je to mogoče in ali bi bil zaščiten deležen tudi dotičnik, ki bi sedaj nanovo kupil posestvo. — Zaščitite ne uživajo kmetje, ako so v boljšem gmotnem položaju nego njih upnik. Vprašanje, ali bi bil zaščiten tudi novi kupec, še ni rešeno od najvišjega sodišča.

Stroški razmejičenja. C. J. v P. Z mejašem ste prišli v spor radi meje v gozdu. Vprašate, kdo bo moral plačati stroške sodne komisije, ki se bo vršila po predlogu mejaša, vzlic temu, da ste bili Vi voljni, izvensodno urediti zadevo. — Ako gre za razmejičenje, trpita stranki stroške po meri svojih meja. Tisti, ki je predlagal ureditev meje, trpi sam stroške postopka, če razprava pokaže, da so bili ostali deležniki voljni, da se izvensodno postavijo mejniki. Če bi kdo postopek povzročil z motenjem mirne posesti, sme sodišče izreči, naj trpi stroške postopka docela ali deloma stranaka, ki je spor povzročila.

Gospodarska obvestila

Banovinska kmetijska šola Sv. Jurij ob juž. žel. prične 15. septembra novo šolsko leto, ki bo trajalo 11 in pol meseca, končalo bo torej 31. avgusta 1938. Lastnoročno pisane prošnje za sprejem je do 1. avgusta vposlati na upravo šole. Prošnji, opremljeni z 10 Din banovinskim kolkom, je priložiti: krstni list, domovnico, npravstveno in zadnje šolsko spričevalo ter obvezo staršev, z banovinskim kolekom za 4 Din, da bodo krili stroške šolanja, v kolikor odpadejo nanje, ter izjavo, da bo njih sin ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu prejeto podporo iz javnih sredstev. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. V prošnji je tudi navesti točen naslov in zadnjo pošto. — Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16 in največ 25 let stari, ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. V prošnji se morajo zavezati, da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodovim predpisom. — Vsi gojenci stanujejo v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Oskrbovalnina znaša 50 do 300 Din mesečno po premoženjskih razmerah prosilca. K celotni oskrbnini od 300 Din prispeva kr. banska uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju staršev. Pa tudi okrajni kmetijski odbori dovoljujejo revnejšim prosilcem podpore. — Sprejeti bodo v prvi vrsti kmetijski sinovi, za katere se predvideva, da bodo ostali na kmetijah kot bodoči gospodarji.

Sejmska poročila

Mariborski živinski sejm dne 8. junija. Prignanih je bil 16 konjev, 10 bikov, 100 volov, 426 krav in 35 telet, skupaj 587 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 4—5.40 Din, poldebeli 3.60 do 5, plemenski voli 3.25—4.50, biki za klanje 3.20—4.80, klavne krave debele 3.50 do 4.80, plemenske krave 3—4, krave za klobasarje 2—3, molzne 3.10—3.60, breje krave 3—3.50, mlada živina 4—5.60, teleta 5 do 6.75. Prodanih je bilo 54 komadov. — Mesne cene: volovsko meso I. vrste 10 do 12 Din, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav, telic 5—10, telečje meso I. vrste 10 do 12, II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 1 kg 10—14 Din.